

Deirdre McLoughlin

Beslismomenten

‘De ene stap brengt de andere voort, zo leidt elke welving of beweging in een stuk tot het geheel. En een werk dat af is, brengt me bij het volgende. Tijdens het proces is er chaos, maar op het eind staat er een vorm die is uitgekleet tot op de essentie.’ Deirdre McLoughlin – beeldhouwer, kunstenaar, designer, pottenmaker... ‘Ik werk met klei.’

‘We weten niet echt wat ons drijft. Zolang ik me kan herinneren, heb ik de drang gevoeld me uit te drukken. Pas na mijn veertigste ontdekte ik dat het ook in mijn dna zit: De grootvader van mijn moeder was een beeldhouwer, haar grootmoeder een wever. En er zitten kantklossers in mijn familie.’ Aan het woord is Deirdre McLoughlin (Ierland, 1949). Ze studeerde geesteswetenschappen met het idee dat ze zich het beste uit kon drukken met schrijven, maar na haar studie besepte ze dat ze een meer fysieke component

nodig had. Pas toen ze in 1972 in Amsterdam het werk van Rosemary Andrews zag – keramiek als sculptuur – en er een stuk klei in haar handen kreeg, realiseerde ze zich dat dit haar uitdrukingsmateriaal was. Ze kreeg haar eerste tentoonstelling in de Neptune Gallery in Dublin en Sonja Landweer werd haar mentor en vriendin.

Keuze voor het leven

Diepe indruk maakte in 1981 het overlijden van tien Noord-Ierse hongerstakers op haar, nog eens gevolgd door rellen waarbij zestig mensen omkwamen. Het was een beslissend moment. McLoughlin besepte dat expressie noodzaak was, creatie als tegenhanger van vernietiging. Ze vertrok naar Japan waar ze de beste kunstenaars in haar werkveld wist: de Sōdeisha-groep, een invloedrijke keramische beweging die na de Tweede Wereldoorlog opponeerde tegen het volkse Mingei gebruiksgoed en de rustieke esthetiek van de theeceremoniemeesters, en een meer sculpturale

*Links: Mother & Me, 140 cm. Onder: Shu, 128 cm
Objectfoto's bij dit hoofdstuk, tenzij anders aangegeven: Rob Bohle. Procesfoto's: Deirdre McLoughlin*

keramiek beoogde. In Kyōto werd ze diep geraakt door het werk van Yasuo Hayashi. Ze kreeg les van Sawamura Tosai I, een meester in traditioneel porseleingoed. Toen ze na vier jaar Japan en een uitgebreide rondreis door China terugkeerde naar Europa, zouden de pure vormen en de minimale beweging tijdens het maakproces bekliven in haar werk. Evenals de enorme toewijding en discipline, zo kenmerkend voor Japanners.

Eerst is er niets...

'Ik neem de klei in mijn handen, maak een rol, leg die neer en dan begint het. Dan krijg je iets dat je niet wilt. .. Maar je begint hoe dan ook. Ook al levert het niet meteen veel op. De energie is belangrijk. Soms begin ik met dansen of 'mondmuziek' om de energie op gang te brengen. Ik werk min of meer instinctief. Mijn handen maken het werk. Ik heb nooit gezeild, maar het is misschien een beetje als zeilen over de oceanen te midden van een storm: Je hebt geen enkele controle, maar je moet voorkomen dat je zinkt. En je

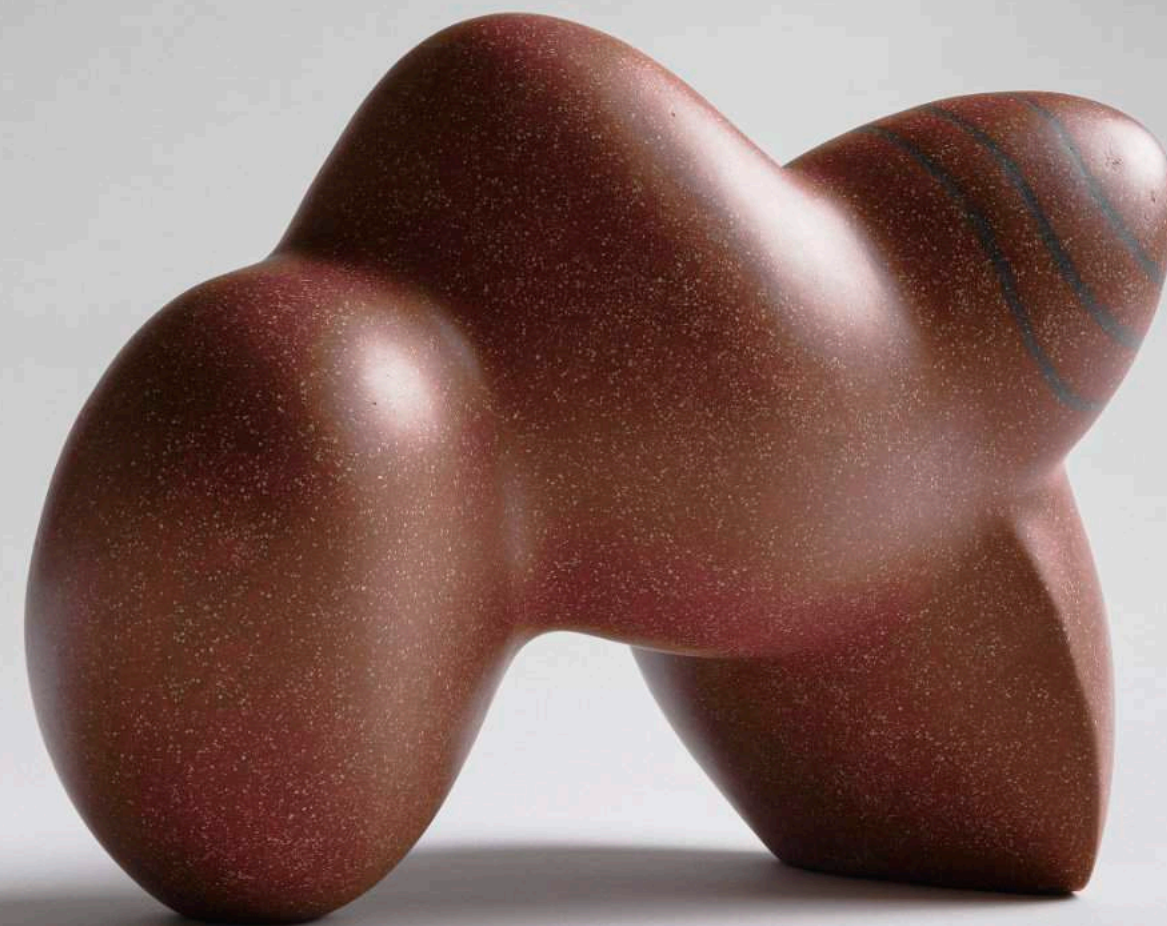
hebt geen idee waarnaar je op weg bent... De ene stap brengt de andere voort, zo leidt elke welving of beweging in een stuk tot het geheel. En een werk dat af is, brengt me bij het volgende. Bij de meer open vormen is er een wat vastere koers, maar het is elke keer weer een avontuur. Je voelt dat je leeft. Dat gevoel is dieper wanneer ik aan een stuk werk. En het is klaar wanneer het klaar is...'

Tot leven komen

McLoughlins werk wordt even vanzelfsprekend in figuratieve als in abstracte tentoonstellingen opgenomen, geaccepteerd in designwedstrijden en was zelfs tweemaal winnend in de categorie potvorm. De vormen zijn biomorf, vaak sensueel, versterkt door de zachte, tactiele huid.

Huidhonger... Een nieuw woord, maar het verlangen is zo oud als er tastzin bestaat. 'Een vorm moet zijn eigen logica hebben. Hij moet goed voelen, tot leven komen. Ik zou geen werk maken als dat niet 'tot leven' kon komen; ze communiceren op een ander niveau.'

Links: Noo, 1 48 cm
Onder: Fired, 1 26 cm

Vaak weet ze pas achteraf wat een werk uitdrukt en soms ontgaat haar de betekenis helemaal. Ook de titels worden pas achteraf gegeven: 'Soms lijkt het als of een werk zelf al een titel kiest, andere keren vergt het meer zoekwerk. Ze moeten een naam hebben. De titel is niet het werk, het is evenmin een beschrijving, maar het moet erbij passen.' Nog voor de coronacrisis kreeg een werk de titel *Breath* '...en dat werd tijdens de crisis onze grootste zorg...'

Blijven ademen

Haar werk heeft zich in de loop van haar carrière voortdurend ontwikkeld. 'Mijn handen zijn vaardiger, ik ben als het ware 'vloeiender' geworden, overtuigender in mijn vormgeving. Tijdens het proces is er chaos, maar op het eind staat er een vorm die is uitgekleeft

tot op de essentie.' Naast de prijzen die ze won – onder meer tweemaal de Westerwaldprijs, een nominatie voor de Loewe Craft Prize – werd er in 2011 ook een een postzegel aan haar werk gewijd. Recent volgden exposities in de KunstRAI met galerie Franzis Engels, Pioneering Women in Oxford Ceramics Gallery evenals een solo bij Modern Shapes Gallery in Antwerpen. 'Het waren en zijn vreemde tijden. Je weet niet waar het heen zal leiden. Maar ik werk nog steeds. Het enige dat je kunt doen, is doorgaan met de dingen die je moet doen...'

Op de volgende pagina's laat Deirdre McLoughlin zien wat belangrijke beslismomenten tijdens het werkproces zijn geweest.

*Rechts boven Birdie, hooggestookte keramiek met turquoise steen, l 17 cm
Rechts onder, links: Breath I, h 30 cm. Rechts: Breath II, h 24 cm, foto: Deirdre McLoughlin
Onder: Deirdre McLoughlin in haar atelier, foto: VEEN*

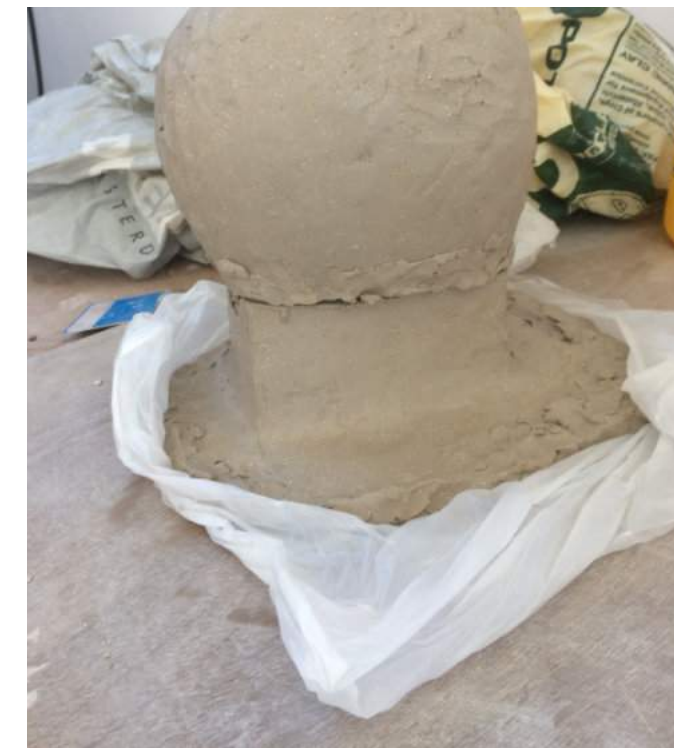
Dag 1: Ik begin zonder te weten waar ik naartoe ga – een reis zonder landkaart. Aan het eind van de eerste dag lijkt de vorm nergens toe te leiden.

Dag 2: Ik zet de vorm op zijn kop.

Dag 4: Ik hak het werk in tweeën...

Dag 5: Instinctief zoek ik meer een gestructureerde geometrie dan een organische – zo maak ik een rechthoekige doos waarop ik de eivorm bevestig.

Dag 3: Ik sluit de bovenkant af met een plat vlak – maar het geheel vindt geen mooie balans en het platte vlak is te groot in verhouding tot de totale vorm.

Ik volg mijn handen die de bovenkant samendrukken, waardoor een ovale vorm ontstaat. De vorm is prima, maar het object komt niet tot leven en het lijkt ook teveel op een eerder werk.

Opnieuw kom ik nergens uit – een doodlopend pad.

Ik bekijk de andere helft van het in tweeën gehakte werk, daarbij de rechthoekige doos gebruikend als steun.

Nog altijd ben ik op zoek naar een meer hoekige vorm...

Aan het eind van de vijfde – en ook de volgende – dag weet ik helemaal niet meer waarnaar ik op weg ben en overweeg zelfs het op te geven...

59 seconden later – vanuit een ander gezichtspunt.

4 PM: De vorm lijkt eindelijk te kloppen – het werk lijkt zijn eigen logica te hebben gekregen...

Dag 7: Ik besluit niet langer te proberen de zachtheid van de ronde vorm te benadrukken en trek de haakse arm eraf. Ik sta de vorm toe om zichzelf te zijn en maak het werk af zoals het zelf lijkt te willen – meer kan ik niet doen...

11.03 in de ochtend.

Na de biscuitstook schuur en polijst ik het werk, dan breng ik porseleinslib (met een smeltmiddel) aan en stook tot steengoedtemperatuur.

Daarna breng ik verschillende lagen stain (met een smeltmiddel) aan en stook nogmaals, nu op een gemiddelde temperatuur. Totdat de huid voldoende diepte in de kleur heeft verkregen. In dit geval waren het twee stoken. Het eindresultaat: *Red Rover*, steengoed, 135 cm.